

Κατερίνα Δημητριάδου

Λέκτορας Διδακτικής Μεθοδολογίας
ΠΤΔΕ Παιδαγωγικής Σχολής
Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
e-mail: adimitriadou@uowm.gr

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Δημιουργία
διδακτικού υλικού
σε φιλολογικά μαθήματα

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Η προσπάθεια των εκπαιδευτικών
να ανταποκριθούν
στις *διαφορετικές ανάγκες*
των μαθητών τους στην τάξη.

Στόχος:
η επίτευξη
της καλύτερης μαθησιακής εμπειρίας

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

(Ως μέρος της καθημερινής μαθησιακής διαδικασίας)

Αναφέρεται στη δημιουργία **διαφορετικών δρόμων**, μέσα από τους οποίους μαθητές με διαφορετικές ικανότητες, ενδιαφέροντα και μαθησιακές ανάγκες κατακτούν τη γνώση.

Επιτρέπει στους μαθητές να αναλάβουν την **ευθύνη** της μάθησής τους σε ένα πλαίσιο συνεργατικής μάθησης και διδασκαλίας.

Χαρακτηριστικά Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας

1. Υπόψη η διαφορετικότητα των ατόμων
2. Εξατομικευμένα σχέδια μάθησης – (πιθανόν) ίδιοι διδακτικοί στόχοι
3. Ποικιλία σε περιστάσεις, εργαλεία και εργασίες
4. Κάθε μαθητής δουλεύει σε ό,τι του ταιριάζει
5. Παραλλαγές στα πλαίσια των εργασιών, τις μεθόδους, τα εργαλεία ή/και τα περιεχόμενα

Αυξημένος χρόνος προετοιμασίας
από τον εκπαιδευτικό

Διαφοροποίηση: Με ποια κριτήρια;

Ως προς το μαθητικό πληθυσμό:

Η διαφοροποίηση
παίρνει υπόψη:

Μαθησιακή
ετοιμότητα

Ενδιαφέρον

Μαθησιακές
προτιμήσεις

Ως προς τη διδακτέα ύλη:

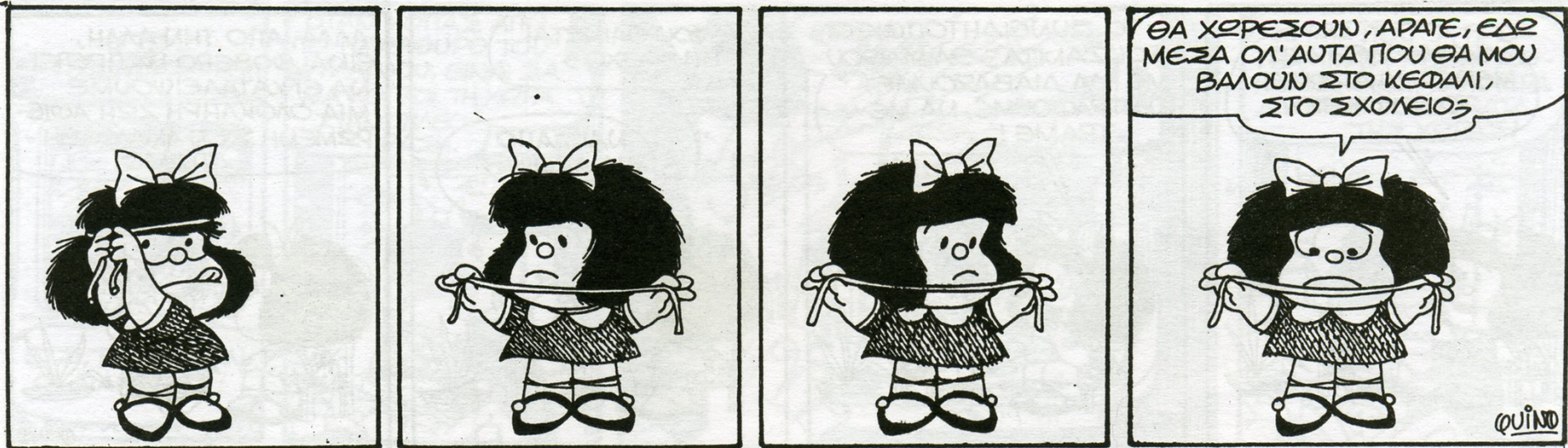
Διδακτικό υλικό

Το φυσικό αντικείμενο που βοηθά :

(I) στην **πρόσληψη** της διδακτέας ύλης από τους μαθητές

(II) στην αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας ως **επικοινωνιακού γεγονότος** (κατασκευή ή αποδόμηση αντιλήψεων/στάσεων με συμμετοχή, επιλογή και απόφαση των μαθητών)

Παράδειγμα για το (I)

Παράδειγμα για το (II)

Διδακτικό υλικό (I)

- ✓ Είναι ευέλικτο, ποικίλο, πρωτότυπο
- ✓ Ανταποκρίνεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μαθητών
- ✓ Προέρχεται από το χώρο ζωής των μαθητών
- ✓ Συνδέεται με την πραγματική ζωή έξω από το σχολείο
- ✓ Συχνά απομακρύνεται από το περιεχόμενο των εγχειριδίων

Διδακτικό υλικό (II)

- ✓ Αντλείται από τις εμπειρίες των μαθητών (ευκαιριακά)
- ✓ Δημιουργείται από τον/την εκπαιδευτικό (σκόπιμα)
- ✓ Κατασκευάζεται στην τάξη
- ✓ Προέρχεται από έτοιμο εκπαιδευτικό (ή άλλο) υλικό

Κριτήρια καταλληλότητας του διδακτικού υλικού

Παράδειγμα διδακτικού υλικού:

COMICS

?

καταδικάζονται

υμνολογούνται

Χαρακτηριστικά των comics

- Αποτελούν **πολυτροπικά** κείμενα
 - Ενθαρρύνουν την παραγωγή επικοινωνιακού λόγου
 - Αξιοποιούν την εικαστική γλώσσα
 - Προωθούν τον **οπτικό γραμματισμό**
-

Θεωρία της πολυτροπικότητας

Κάθε κείμενο
είναι ένα πολλαπλό σύστημα τρόπων

Νοηματοδοτήσεις
μέσα από διάφορα
σημειωτικά μέσα

γλώσσα

κινήσεις

μορφασμοί

τυπογραφικά
μέσα

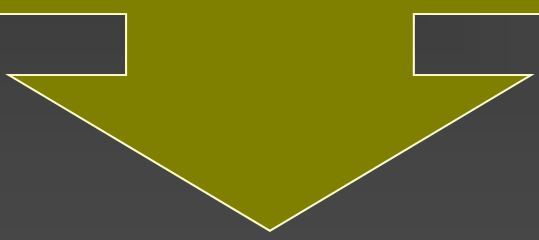
οπτικά γραφολογικά
μέσα

Πολυτροπικά κείμενα στο σχολείο

Αξιοποίηση πολυτροπικών κειμένων

Απομάκρυνση της
διδασκαλίας
από τα παραδοσιακά
πρότυπα

Ανάπτυξη
σύγχρονων μαθησιακών στρατηγικών

Ορισμός γραμματισμού:

Η ικανότητα του ατόμου να λειτουργεί αποτελεσματικά σε διάφορα περιβάλλοντα και περιστάσεις επικοινωνίας, χρησιμοποιώντας κείμενα λόγου (γραπτού ή προφορικού), καθώς και κείμενα μη γλωσσικά (εικόνες, σχεδιαγράμματα, χάρτες κ.λπ.).

Είδη γραμματισμού:

Σχολικός

Κοινωνικός

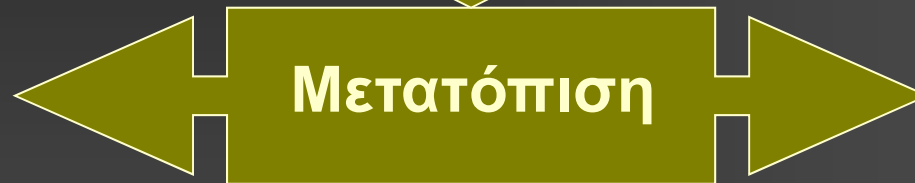
Ακαδημαϊκός

Τεχνικός
(ΝΤΠΕ)

Οπτικός/
Ακουστικός

Γραμματισμός

Λειτουργίες
✓ αναπαράσταση
✓ επικοινωνία

ως προς
τη μορφή

γραφή

εικόνα

ως προς
το μέσο

σελίδα/βιβλίο

οθόνη

Οπτικός γραμματισμός

εμπλουτίζει/διευρύνει
τις λειτουργίες αισθητηριακής πρόσληψης
των πολυτροπικών κειμένων

για
τους μαθητές

για
τους εκπαιδευτικούς

COMICS

```
graph TD; A[COMICS] --> B[Βάση δραστηριοτήτων στη διαφοροποιημένη διδασκαλία]; B --> C[Γιατί?];
```

**Βάση δραστηριοτήτων
στη διαφοροποιημένη διδασκαλία**

Γιατί;

Επειδή τα κόμικς αποτελούν:

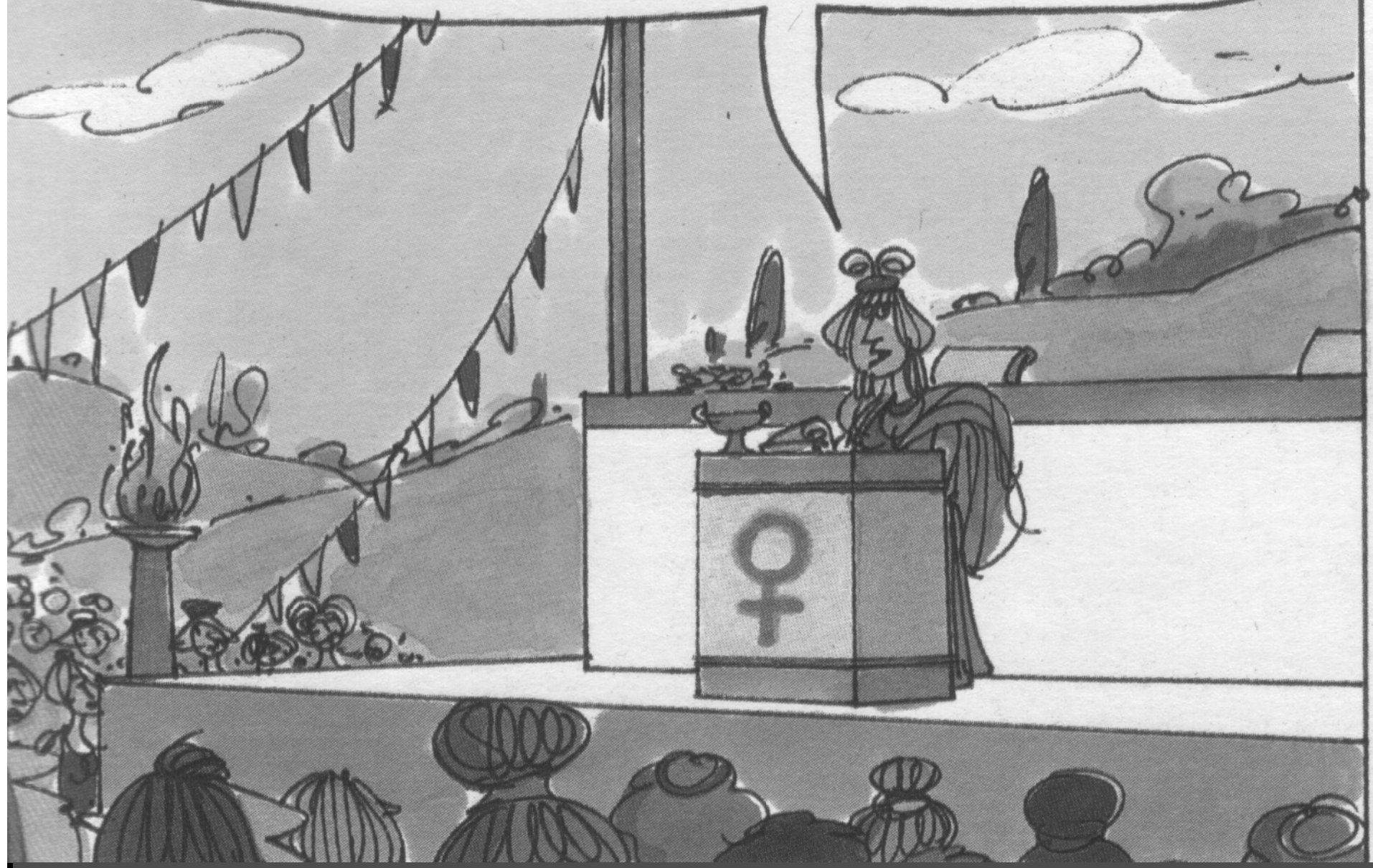
- ❖ Δημοφιλές ανάγνωσμα
- ❖ Ευκαιρίες για «ανοιχτές» αναγνώσεις (φαντασία)
- ❖ Ερεθίσματα για δημιουργικές δραστηριότητες
- ❖ Μέσα για αποκωδικοποίηση συμβάσεων
- ❖ Εργαλεία για ανάπτυξη επικοινωνιακού λόγου (αφίσα, προσκλήσεις, ανακοινώσεις κ.λπ.)

Κόμικς : ιστορίες δράσης

Χαρακτηριστικά:

1. Κυριαρχία της εικόνας, σε δυναμικό αφηγηματικό ρόλο
2. Ο λόγος σε λειτουργική σχέση με την εικόνα
3. Σχέδια απλά, υπαινικτικά, αδρά, «προσωπικά»
4. Διάλογοι νευρώδεις, αιχμηροί, φανερώνουν δράση
5. «Ηχοποιήσεις»
6. Χιούμορ, δράση, απρόσμενη εξέλιξη
7. Φτωχά υλικά, ευφυής τρόπος
8. Διαβάζονται με χαμηλή προσπάθεια
9. Βάση της ανάγνωσης: η σύμβαση
10. Ερεθίσματα για δημιουργικές δραστηριότητες (γλωσσικού, εικαστικού, κινητικού-θεατρικού χαρακτήρα)
11. Προώθηση αποκλίνουσας σκέψης και δημιουργικής φαντασίας
12. Παραγωγή επικοινωνιακού λόγου
13. Προϋπόθεση: η «ανοιχτότητα» του δασκάλου

ΣΥΝΤΡΟΦΙΣΣΕΣ! ΚΑΝΤΕ ΛΙΓΟ ΗΣΥΧΙΑ!
ΑΡΧΙΖΟΥΜΕ...

ΘΕΣΜΟΦΟΡΕΣ, ΠΡΟΣΤΑΤΙΔΕΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΣΥ ΑΘΗΝΑ ΧΡΥΣΟΔΟΡΑΤΗ, ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΙΣΣΑ
ΚΑΙ ΣΥ ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΑΓΡΙΜΟΦΟΝΙΣΣΑ, ΛΕΒΕΝΤΟΘΡΕΦΑ ΓΗ, ΚΑΛΛΙΓΕΝΕΙΑ, ΧΑΡΙΤΕΣ,
ΝΥΜΦΕΣ ΚΑΙ ΓΕΝΕΤΥΛΛΙΔΕΣ *...ΒΟΗΘΗΣΤΕ ΝΑ ΠΑΡΟΥΜΕ ΣΟΣΤΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΚΟΠΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ... ΑΜΗΝ!

COMICS: Γλωσσικές Δραστηριότητες (I)

Οι μαθητές:

- Μετατρέπουν το λιτό λόγο (κόμικ) σε εμπλουτισμένο αφηγηματικό
- Συμπληρώνουν το τέλος μιας ιστορίας (δίνεται η αρχή και η συνέχεια)
- Συμπληρώνουν την αρχή και τη συνέχεια μιας ιστορίας (δίνεται το τέλος)
- Συμπληρώνουν λεζάντες (ή balloons)
- Σχολιάζουν εικόνες με δικό τους τρόπο
- Γράφουν ένα φανταστικό τηλεφωνικό διάλογο με κάποιον ήρωα
- Συζητούν/γράφουν: *«Ποιον ήρωα θα ήθελες να φιλοξενήσεις και γιατί;»*
- *«Φαντάσου ότι οι ήρωες ζωντάνεψαν...»*

COMICS: Γλωσσικές Δραστηριότητες (II)

Οι μαθητές:

- Δημιουργούν αφίσα με επικοινωνιακό μήνυμα
 - Κόβουν φιγούρες από κόμικς και δημιουργούν νέες ιστορίες
 - Κόβουν φιγούρες και δημιουργούν κολλάζ
 - Δημιουργούν δικά τους κόμικς από την αρχή
 - Υποδύονται ρόλους ηρώων κόμικς
 - Δημιουργούν περιοδικό κόμικς
-